

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik IV., šte. 27.
Cetrlikova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 28-80 Din, mesečno 2-40 Din.

Proti vojni in proti militarizmu.

Sedaj, ko smo preživeli grozno vojno, ko se spominjamo silnega trpljenja mater in žen otrok, mož in fantov in se vprašamo, zakaj je bilo vsega tega treba? Čemu je bilo tisto trpljenje? kaj je prineslo dobrega in komu, nam bodo sicer nekateri mlekozobi odgovorili, da smo ja dobili — svobodo. Ha, ali se je cel svet tepel za svobodo? In ta svoboda, ki pravijo, da jo imamo, je tudi kaj čudna. Mi vemo samo, da od glada poginiti ni prijetno ne kot Slovenec, ne kot Srb, ne kot Nemec in ne kot Kitajec. In vojna je prinesla vsem — glad. Ne vsem, pač pa vsem narodom pa ne vsem slojem narodov. Po vojni trpijo glad in pomanjkanje pri vseh narodih nizki in srednji sloji, dočim se pri vseh narodih valjajo »najvišji« sloji v razkošju, kakor ga pred vojno niso poznali. In vendar je prinašal najhujše žrtve »za boljše bodočnost« baš najnižji sloj — delavno ljudstvo. In to je plačano za svoje trpljenje med vojno s še hujšim trpljenjem po vojni! Vidite, to je tista »pravica«, ki jo prinese vsaka vojna. V vsaki vojni trpi največ ljudstvo — višji sloji pridejo strelske järke samo obiskat — uspehe pa poberejo drugi.

Vojna je velika krivica! Za to je in mora biti vsak delavni član človeške družbe sovražnik vojne, in čim bednejši je, tem večje mora biti njegovo nasprotje proti vojni, kajti če mu je zadnja vojna

vzela zabelo z žgancev, mu bo nova vojna vzela še tiste nezabeljene, ki jih ima danes.

Kdor je prijatelj delavnega, bednega ljudstva, je zato proti vojni. Treba pa je biti proti vojni dosledno. Treba je biti tudi proti militarizmu, ki je kriv najtežjih davkov, treba je biti tudi proti vsemu, kar zavaja v vojno, oziroma kar tisti, ki si vojno žele, nalašč delajo, da netijo sovraštvo med ljudstvom.

In tu je le ena pot. Delavno ljudstvo mora razumeti, kaj pomeni zanj sleherna vojna in mora temu primerno tudi delati. Organizirati je treba odpor proti vojni in proti vsemu, kar je z njo v zvezi. Organizirani proletarijat se te svoje naloge dobro zaveda.

Edino socialistične stranke po celem svetu imajo v svojih programih točko: boj vojni, boj militarizmu. Vse razredno-zavedne proletarske organizacije vršijo dosledno to propagando po vsem svetu.

Kako pomemben že postaja ta boj, ker se razpreza že po vsej kulturni zemlji, je pa pokazal predvsem mednarodni kongres proletarskih strokovnih organizacij, ki se je vršil v aprilu t. l. v Rimu. Navzoči delegati so zastopali 24 milijonov organiziranih delavcev. In o čem so sklepali ti delegati? Poslušajmo resolucijo, ki so jo sklenili in naslovili na vse proletarce sveta!

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 163.

Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Sodrug!

Tri leta so že minula odkar je končala vojna, katera bi po izjavah vseh nacionalističnih vlad morala biti zadnja in ki bi prinesla novo dobo in napredek.

Prinesla pa ni nič drugega, kakor vrsto tako imenovanih pogodb, katere so bile vsiljene od zmagovalcev — premaganim.

Namesto napredka vlada sedaj po vseh deželah gospodarski kaos in revščina. kakršnega svet še ni videl. O zaželjenem in obljubljenem miru ni niti sledu.

Po vsem svetu se nadaljuje boj za prilastitev vojnega plena, ki je v prezir in posmeh vsem lepim obljubam o razorožitvi. Še vedno se nahajajo milijoni vojakov pod orožjem, še vedno se izdeluje vojni material v nezmanjšani množini in na ta način pripravlja novo krvoprelitje.

Zagotavljamo, da bodo te nove vojne še bolj uničevalne in strahovite, kakor je bila tista, ki je imela biti »zadnja« vseh vojn.

Konference vlad, mirovni kongresi, razorožitvene konference, so neplodne manifestacije, ki ne morejo preprečiti novih vojn, ki so na vidiku.

Ena sama moč je, ki je sposobna preprečiti nove vojne; to je moč delavskega razreda, ki je mednarodno organiziran.

Sodrug!

Kongres Mednarodne strokovne zveze, ki se je vršil v Rimu, v dneh 20.—24. aprila t. l. in na katerem je bilo zastopanih 24 milijonov organiziranih delavcev,

PLANINSKI:

Ena in ista misel.

Tam nekje v Južni Ameriki je dežlica, nekoliko manjša od naše Kranjske, pa bolj rodovitna in lepše preskrbljena z različnimi gospodarskimi napravami. Samo železnice ne marajo. Teh je manj nego na Kranjskem. Samo ena je. Po njej drči blagon kar po sredi dežele. Za železnice nimajo zemlje, ker se jim dozdeva, da do tična zemlja ne da istega dobička nego na, če se obdela. Za zrakoplove so bolj navdušeni. Ti letajo tam v zraku, kakor pri nas vrane v jeseni.

Kaj ne, čudna dežela! Pa od nekdaj ni bila takšna. Le poslušajte!

To je bilo nekoč; ko se je tem ljudem še silno slabo godilo. Na njihovi zemlji silno dobro raste bombaž, sladkorni trs in druge dragocene reči. Iz bombaža imamo srajce, iz trsja pa sladke bombončke, ki jih naša dekleta tako rada ližejo. Pa takrat se jim je slabo godilo. Seveda vsem ne, štiri petine je bilo revežev — trpinov, ena petina je bila pa prav srečnih. Ti so se počutili, kakor se počuti uš na glavi,

dokler je ne začneš preganjati z glavnikom.

Ta petina je one štiri petine kaj pridno izžemala. Vse poljske pridelke jim je odkupila za nizke cene in pri tem zaslužila silne dobičke. Približno kakor pri nas. To se je vleklo precej časa. Ljudje so vedeli, kje jih čevlji žuli, toda sezuti si ga niso upali. — Vedel je to njihov vladar, mogoče tudi vlada. Toda višjim se ni upal zamrčiti, manjvrednim pa ne pomagati.

Ljudje so sanjali o boljših časih, pravili o zlatih starih časih, ko so pod figovim drevesom zalivali sladke potice z rujnim vincem, plesali in peli. Tega se ne pozabi kar tako. Posebno hude so bile žene in dekleta; žene zaradi svojih mož, ker so se premalo brigali za nje, dekleta pa zaradi drugih stvari. Če se je hotela katera omožiti, je morala imeti neizmerno številko bankovcev, pa ne naših dinarjev, teh bi bilo treba še več. Tam so namreč imeli tudi papirnat denar in vreden je bil še manj, nego danes naš. Imeli so tudi urejeno šolstvo: osnovne, srednje in visoke šole. Osnovne in srednje šole so bile še nekam na glasu, a visoke šole so imele veliko sovražnikov. Mladina je vendar

silila v te šole, kakor čebele v panj, kadar se pripravljajo k nevihti, a državniki so jo pa kleli na vse pretege, rotili, da je brezpotrebna. Spoštovali so še samo advokatski oddelek, vse druge pa grozno sovražili. Tudi cerkev so imeli in pošte. V večjih krajih so bili sodniki. Imeli so tudi orožnike in neke vrste civilno-politične pisarje. Financarjev niso poznali.

Človeku bi se dozdevalo, da je bilo to dobro, a vendar ni bilo tako. Narod je silno trpel. Pomagati si ni vedel, ne znal. Kadar je bilo treba skupno nastopiti, takrat je bilo na enkrat več strank kakor duš. Tako je šlo naprej in naprej, tja do Kristusovega rojstva. Tudi tam so namreč imeli Kristusovo rojstvo kakor pri nas. Tudi Golgota so imeli. Pa seveda veliko prej, kakor tukaj. Pri nas je vse kasneje, seveda ker je vse bolj kasno, mora biti tudi to. Tudi Binkošti so imeli. — In ravno na ta dan se je zgodil velikanski čudež. Pa ne pri vseh. Samo pri onih štirih petinah. In kako se je zgodilo?

Sosed vstane, si omenca oči, ozre se po sobi, postoji, razmišlja nekaj, pa hajdi ven na cesto. Tam zagleda že drugega sosedo ravno takega, tretjega, petega, de-

je še enkrat potrdil voljo miru, po katerem hrepeni delavski razred in je izjavil, da je dolžnost in naloga delavskega gibanja, da pobija vojno in militarizem z vsemi sredstvi, ki so v njegovi moči.

Kongres je obenem sklenil prepričati vsako novo vojno, ki bi grozila človeštvu, s proglasitvijo splošne mednarodne stavke.

Delavci vseh dežel!

Na Vas, ki ste organizirani v strokovnih centralah Vaših dežel in ki ste potom istih člani Mednarodne strokovne zveze, je kongres naslovil ta proglas za takojšen boj proti vojni in proti militarizmu.

Zavržite iluzijo, da bo vojna zboljšala Vaše življenjske razmere; nasprotno — kakor Vas je danes na milijone brezposelnih — tako in še slabše bi bilo po novi vojni.

Današnji svetovni revščini je vzrok velika svetovna vojna, bodoči novi konflikti pa bodo prinesli še večje obubožanje delavskega razreda.

Vsa zgodovina dokazuje, da so napredek delavskega razreda ovirale kapitalistične vojne.

Vi ste, ki v mirnem času nosite največjo težo militarizma, postavljenega v službo kapitalističnega razreda, nacionalizma in imperializma!

Vi ste, ki v vojnem času služite topovom in z Vašim življenjem rešuje kapitalist in imperialist svoje interese!

V večjo slavo nacionalnega in internacionalnega kapitalizma pošiljate Vaše sinove v smrt!

Sodrug!

Kongres je naročil vsem sindikatom včlanjenim v Mednarodni strokovni zvez, da pripravijo vse, kar je potrebno za pobijanje militarizma in za preprečenje nove vojne, s proglasitvijo nove stavke.

Ta sklep bo pa imel le toliko vrednosti, kolikor mu jo daste Vi sami s tem, da ga podpirate z vsemi Vašimi močmi.

Vaše organizacije so za boj za svetovni mir in za boj proti militarizmu in kapitalizmu nesposobne, če vsak izmed Vas ne postane navdušen in neumoren agitator!

Vsak poziv za nastop v slučaju vojne nevarnosti je brez pomena, če niso vsi brez izjeme pripravljeni zapustiti delo.

Delavci vseh dežel!

Združite se nacionalno in internacionalno in pokažite Zvezi šovinistov mednarodno solidarnost delavcev vseh dežel.

Sledite Mednarodni strokovni zvezi v njenem boju proti militarizmu in vojni!

Bodite pripravljeni za boj! Bodite na straži! Pripravljeni bodite na vse žrtve, da se prepreči zločinstvo nove vojne! Mednarodna strokovna zveza računa na Vas!

Proč z militarizmom! Proč z vojno! Proč z kapitalizmom!

Naj živi delavska Internacionala! Naj živi mednarodni mir!

Premislite vsebino te resolucije vsi, ki životarite po bornih kmetijah, po pomorskih tovarnah in po zaduhlih pisarnah! Kdo so vaši prijatelji? Premislite in potem se odločite!

Na delo proti vojni!

PRVI MAJ V NARODNI SKUPŠČINI.

(Govor posl. sodr. Etbina Kristana na seji Narodne skupščine dne 16. junija.)

Gospodje poslanci! Za dan 1. maja so delavske organizacije po vsej deželi pripravljale svoje navadne svečanosti. Te navadno obsegajo ustavitve dela, zborovanja, slavnostne manifestacije po ulicah itd. Te svečanosti imajo globok kulturni značaj in so razširjene po vsem svetu. V naši deželi, ki naj bi po ustavi bila pravna država, je nekoliko dni pred 1. majem izšla prepoved teh slavnosti, ali vsaj nekaterih delov teh slavnosti. Prepovedani so bili shodi pod milim nebom, prepovedani so bili obhodi in manifestacije po ulicah. To, gospodje, je dejanje, ki se ne strinja ne z našo ustavo, ne s srbijanskim zakonom o zbora in društvih, ki daje zborovanjem in društvom popolno svobodo.

Ker je ta prepoved zadela delavske organizacije po vsej deželi in jim prizadela mnogo materialne in moralne škode, sem podal gospodu ministru za notranje zadeve interpelacijo, zakaj da je bila ta prepoved izdana in kaj misli gospod minister storiti, da se prepoved umakne. Prvi

pirov in tožb, ker so bili vsi ene in iste misli. Fantje in dekleta so se ljubili in ženili, ker se je šlo zdaj le za eno in isto misel, ne pa več za denar. Vsa država je bila skoraj ene in iste misli, z njo kralj in ministri. Samo advokati, pa verižniki ne.

Prvi, ker ni bilo več pravnih in vladnih korit, drugi pa — ker tudi ni bilo več za služka. Ti so začetkom z zasmehom opazovali ta pokret. Pa ker se je cela stvar le hujše razvijala, so začeli rohneti: to je prekuščstvo, revolucija, protidržavno gibanje, temni elementi, denar bo padel v valuti pod nič in še več takih strašnih reči.

Ena in ista misel pa je lepo korakala naprej.

Zandarje in sodnike so polagoma vpokojili. Nekaj česa so jih še imeli, ker je bilo precej opravka z ono petino. Polagoma so tudi ti zginili, ali so pomrli, ali pa so se pomešali med štiri petine. Juridično fakulteto so ukinili, popolnili in poglobili pa zdravniško in profesorsko. Mir je zavladal v deželi, vsi so pridno delali in tudi dobro živeli.

Pa to se je v resnici zgodilo neke tam v Južni Ameriki, ne pri nas — in silno dolgo je že od tega.

maž je sicer že davno minil, ampak moja krivica ni, da prihaja ta interpelacija tako pozno na dnevni red. Lahko bi se reklo, da stvar ni več aktualna. Toda, gospodje, vsaka taka prepoved ostane aktualna, tudi če je čas, za kateri je bila izdana, že minil. Če ne bi bilo nič drugega, je to, da se ponavlja prvi maj vsako leto, in da bo delavstvo bržčas ne manj, temveč še bolj vztrajalo na uživanju te svoje svobode. Zato je interpelacija umestna, in jaz čakam, da slišim odgovor gospoda ministra.

Po odgovoru ministra za notranje zadeve Voje Marinkovića je odgovoril sodrug Kristan:

Gospodje poslanci! Četudi je gospod minister govoril kratko in lepo, me vendar nikakor ni mogel prepričati. (Dr. Ivančič: Mene tudi ne. — Minister Marinković: Vas sploh nisem nameraval prepričevati). Gospod minister hoče predstaviti stvar tako, kakor da bi bila pred prvim majem izdana prepoved po zakonih in po ustavi upravičena. Spominjam se, kako je gospod minister, ko smo bili baš zaradi praznovanja prvega maja pri njem, razlagal, da ne bi mogel dovoliti spreveda na železniškem tiru, s čimer je hotel dokazati, da se iz razlogov varnosti in podobnih visokih interesov lahko prepovedujejo sprevedi. Gospodje, mnogo slučajev poznam, ko so izprevedom podobni aranžmani neprimerno boli ovirali promet po ulicah, kakor delavski spreved na dan prvega maja. Iz najbližje preteklosti poznam slučaj, ko je bil ves Beograd takorekoč zaprt, ko ni bil le promet oviran, ampak se po glavnem mestu sploh hoditi ni moglo, ko so bile Terazije in sosednje ulice izpremenjene v žandarsko taborišče, in ko človek, ki bi hotel, da bi ga ruvali in suvali, sploh ni maral na ulico. In to, gospodje, ni trajalo nekoliko minut ali kakšne pol ure, ampak je trajalo nekoliko dni, in človek niti pozno zvečer ni mogel po ravni poti priti domov. To se je lahko godilo, ne da bi bilo komu prišlo na misel, kako da se more promet tako velikega mesta ne le ovirati, ampak sploh ustaviti.

Strinjal bi se z gospodom ministrom v tem, da dovtipi ne spadajo v zakon ozioroma, da zakon ni mogel računati z njimi; toda jaz opažam dovtype baš na strani viške vlade in na strani oblasti. Če se more v kakšnem mestu pričakovati, da se zbere za delavski spreved 3, 4, 5 tisoč ljudi, kar se približno precej lahko zgane, če se nadalje ve, po katerih ulicah po pri- liki poide spreved, če se povrh tega vedda aranžirajo socialisti svoje manifestacije dobro in da znajo s svojimi reditelji veliko bolje vzdrževati red, kakor zandarji, tedaj se o oviranju reda in prometa po ulicah ne more govoriti. Nič drugega ni v tem slučaju potrebno, kakor da vza- me policija naznanilo, ki ga socialistična ne briga za nič drugega, pa poide stvar dobro. Če se v takih slučajih zgođe kakšni neredi, tedaj so v 99 izmed sto slučajev te neredi izzvale oblasti same, zlasti naši policijski organi, ki so tako čudno vzgojeni, da mislijo, da niso pravi polici- sti, če ne provocirajo kakšnega nereda, če ne ogrožujejo ljudi, če ne delajo reda, ki je stvarno največji nered, in če ne delajo kdovekaj, le da se pokažejo važne.

Vem, da imajo v civiliziranih deželah na zapadu in drugod tudi policijo. Videl sem tudi, kako se je tam policija znala brigati za red v slučajih, ko je res obstajala možnost, da bi nastali neredi. Bilo je takih prilik, ko niste mogli videti ne ene-

setega, kar cela vaš je bila na enkrat zunaj. Vsak je pravil, da se je to noč nekaj čudnega zgodilo v njegovi glavi. Kar je eden pravil, temu je drugi pritrdil. Vsi so bili ene in iste misli. Po cesti pride iz druge vasi močvir in trdi, da je tam tudi tako. Popoldne se je zvedelo, da so tam v glavnem mestu skoraj vsi ravno iste misli. Drugi dan se je zvedelo v najzadnjo gorsko vas, da so vse štiri petine ljudstva ene in iste misli v celi državi. No, če nas pa je toliko ene in iste misli, s tako mislijo se pa da kaj napraviti. Hajd na delo! Ena in ista misel je tudi bombaž, sladkorni trs, fige, koruza itd. Pa so začeli kar tebi nič, meni nič skupaj znašati, zvažati, skupaj prodajati, nakupavati; pri delu je eden pomagal drugemu kar brez prošnje. Če ni mogel kdo voza speljati čez klanec, je drugi kar voličke vpregel in hajd na vkreber! Vrh klanca jih je odpregel, pa še na zahvalo ni čakal. Počil je z bičem, pa zavriskal, pa hajd v jarek domov.

Ena in ista misel! Oj, kako je šlo lepo naprej! V družini ni bilo nobenega prepira več. Žena je ljubila moža, ker sta bila oba ene in iste misli. Otroci so ljubili starše kar vsi, ker so bili vsi ene in iste misli. V vasi ni bilo med sosedi pre-

ra policista na ulici, ali pa se je tisti, ki je bil tam, izprehajal, kakor da nima nobene oprave. Če so pri nas žandarji postavljeni na ulico, pa komaj čakajo, kdaj da bodo kaj posredovali, in če se ne nudi taka prilika, gledajo, da sami vsaj s svojo nerodnostjo napravijo situacijo, v kateri postane njih intervencija »potrebna«. Tudi to smo videli ves čas ob priliki slavnosti kraljeve poroke. Šli ste na primer po hodniku, pa ste naenkrat naleteli na kordon in niste mogli dalje. Ljudje od zadaj so silili naprej, vas so tiščali nazaj, pa je seveda nastala zmeda, iz katere sploh ni bilo izhoda. Na drugi strani se je pa zgodilo, da se je na trotoarju nasproti dvoru ustavila množina radovednih ljudi, ki se ni nikamor genila in je s tem resnično ovirala promet, ne da bi bil kdo te popravil. In ko je prišlo do zmede, je bilo slišati vpitje, po deset policijskih komisarjev je te kalo gor in dol, doseglo se pa vendar ni nič, in na vsak način je bilo slabše, nego je moglo biti na katerikoli prvi maj.

Dovolj imamo izkušenj, kaj pomeni prvi maj; take izkušnje imajo Srbijanci, ki so praznovali prvi maj davno, preden je prišlo kakšni vladji na misel prepovedati taka praznovanja, in imeli smo take slavnosti tudi v času Avstrije.

Gospod minister je tudi dejal, da on noče, da bi bilo tako, kakor je bilo pod Avstrijo. Tudi jaz nočem, da bi bilo pri nas, kakor je bilo v Avstriji. Toda če misli gospod minister, da je dovolj, če je le drugače, tudi če je slabše, bi apeliral nanj in na vse, ki mislijo tako, da nehaajo tako misliti. Ozrite se nekoliko po deželi! Gospodje, v krajih, kjer je nekda živelo največje navdušenje za narodno edinstvo, še v časih, ko je bilo to narodno edinstvo skoraj komaj lep san, ko se še nihče ni upal misliti, da doživi sam uresničenje teh sanj, ko so se ljudje le nadali, da dožive to nekoč njih otroci, v takih krajih se danes že lahko sliši beseda: Saj je bilo še v času Avstrije bolje! (Medklici.) Gospodje, če mislite, da je dobro dopuščati, da morejo ljudje tako misliti, se temeljito motite. "Teda gonite državo v katastrofo, katere ne boste mogli preprečiti, če pride do nje. Gospodje, pri nas je prišlo v navado, če se gospod Pašić odpelje iz Sarajeva v Belgrad, pa se zbere v Zenici in v dveh treh drugih postajah par sto ljudi in če ti ljudje zakličejo gospodu Pašiću »Živio!«, misli gospod Pašić: Saj je ves narod z menoj in vsi so zadovoljni. (Ploskanje na levici.) Če bi eden njegovih ljudi, ki vodi to akcijo, odšel le dvajset korakov dalje od postaje, bi lahko spoznal, da ni niti pet odstotkov ljudi, ki bi bili zadovoljni s stanjem, kakršno je danes. (Ploskanje na levici.) To, gospodje, da slišite danes ljudi v Bosni, Hercegovini, v Boki Kotorski govoriti, da je bilo celo pod Avstrijo bolje, to se mi zdi najstrašnejše; to se mi zdi tako strašno, da bi bili vi morali obstati pred tem in se domisliti, da je zadnji čas, da izpremenite kurz, po katerem hodite. (Stevan Benin: Kako je sedaj v Avstriji? Kaj nam pripovedujete? Tako ni le pri nas, tako je po vseh deželah Evrope.) Ej, gospod Benin mi daje nauke, kako je tam. Sam vem dobro, kako je v Avstriji, v Nemčiji in po svetu. Nikdar nisem delal, da mora naša dežela delati čudeže. Nikdar nisem delal tega, ampak, gospodje, če na vse take pojave iz naroda le skomizgujete in odgovarjate, da je v Avstriji enako zlo, da na Francoskem tudi ni bolje, če nimate nikakršnega drugega odgovora, tedaj posledice ne morejo biti dobre. (Valerijan Pribičević: Saj je bilo tudi na Francoskem pred vojno bolje, ka-

kor sedaj, in na Angleškem tudi.) Vi veste, kaj store bogovi s tistimi, ki jih hočejo pogubiti. (Udario jih s slepoto. Op. ured.) Zdi se mi, da se sedaj nekaj takega godi z vami. Nič vam ni ležeče na tem, kaj narod misli in kaj čuti. Na vse odgovarjate le, da tudi v drugih deželah ni bolje. (Stjepan Kobasica: Mi smo večina, mi zastopamo narod.) Gospod Kobasica, kakšna je ta vaša večina, najbolje dokazuje vaš obupni poizkus, da bi z izumetničenim volilnim redom fabricirali večino. (Ploskanje na levici.) Kakšna je ta večina, najbolje dokazuje to, da mora gospod Pašić vsakih 14 dni izravnavati spore v vašem klubu. (St. Kobasica: Zato je šef stranke.) Kakšna je ta vaša večina, dokazuje tudi to, da le zato tako hitite s svojim karikaturnim volilnim redom, da morete izsiljevati svoje zaveznike demokrate. (Aplavz na levici. — Kobasica: To ni res.)

Toda gospodje, meni ni ležeče na tem, da bi govoril o vseh mogočih rečeh...

Podržavite rudnike!

Tovarna brez gonilne sile ne more živeti. Kot gonilna sila ji služi voda, elektrika ali pa vodna para. V največjih naših tovarnah je treba kuriti noč in dan, da se vrtijo stroji. Dan in noč mečejo pod silne kotle premog — sicer ugasne ogenj, zastane delo. Na vagone ga porabi samo ena velika tovarna. Taka tovarna je brez premoga — mrtva. Velikanska je odvisnost tovarne od premoga ali bolje od tistega, ki ima premog. Kdor ima v rokah premog, ga lahko da tovarni ali pa ji nagaja. Kadar hoče ustaviti delo v tovarni ali pa zahteva take pogoje, da jih tovarna more sprejeti le s težkim srcem. Z eno besedo, tovarna je v krempljih tistega, ki ima premog. Ko smo to ugotovili, se vprašajmo, v čigavih rokah je naša industrija (t. j. naše tovarne). In tu bomo videli, da je skoro pri večini naših tovarn udeležena Jadranska banka, bodisi z večjim ali manjšim kapitalom. Jasno je, da takšni banki potem ne more biti vseeno, kdo ima v rokah pri nas premog. Odločilen je premog za industrijo, odločilen je pa seveda tudi za tistega, ki pobere dobičke tovarne. Kdo pa ima pri nas v rokah premog? Kdo je tisti, ki ima v rokah procvit industrije in procvit dobičkov od tovarn? Čigav je naš premog.

Vemo, da imamo pri nas ogromne sklade izvrstnega premoga v ozemlju med Litijo in Brežicami. Vsi drugi naši premogovniki izginejo v primeri z bogastvom tega okoliša. In premog tistega okoliša je last — Trboveljske premogokopne družbe. Ta družba ima pri nas premog v rokah in lahko rečemo, da nima pri tem sploh nobene konkurence. Ta družba ima pa s tem tudi v rokah našo industrijo in s tem seveda tudi dobrobit — Jadranske banke. Trboveljska premogokopna družba pa ima svojo centralo na Dunaju, nemška je — tujska danes in kot taki je lahko vlada po potrebi vsaj malo stopila na prste — ne ravno takrat, če ni hotela plačati rudarjev pošteno, ampak takrat, če je le preveč nagajala — naši industriji. Naši kapitalisti so prišli zato z zahtevo, da je treba taka tuja podjetja nacionalizirati, to se pravi, da mora preiti v roke naših državljanov. S tem so podprti po narodnem navdušenju seveda v domačih vrstah hitro zmagovali in nemška družba je kmalu morala uvideti, da se bo moralo nekaj izpremeniti, da se Jugoslavija nikakor ne bo pustila komandirati z Dunaja. Začela so se seveda pogajanja.

Družba je morala vedno bolj popuščati. Tu pa se je začel sedaj drug boj. Trboveljska premogokopna družba je delniška družba. V delniški družbi pa ima komando tisti, ki ima največ delnic. Začel se je boj — za delnice. In tu je dosegla presenettlive uspehe. Slavska banka. Posrečilo se je nakupiti zadosti delnic, kapital Trboveljske premogokopne družbe se poveča z novimi delnicami, in od teli novih delnic dobi večino tudi Slavska banka. Kaj se to pravi?

Trboveljska premogokopna družba se preseli z Dunaja v Ljubljano in gospodarila bo v njej Slavska banka?

Naš premog je v njenih rokah in s tem ima tudi silen upliv na našo industrijo. Kdo je v škripcih? Tisti, ki ima sedaj v rokah našo industrijo, to je pa — Jadranska banka. Tako vidimo, da je prišla na ta način Jadranska banka v strašno odvisnost od Slavenske banke. Gotovo je skušala kot pri premogu najbolj prizadeta sama dobiti odločilen upliv na Trboveljsko premogokopno družbo, pa ni se ji posrečilo, podlegla je Slavski banki. Če se sedaj spomnite na našo bankarsko afero, jo boste sedaj gledali čisto v drugi luči.

Ne gre tu samo za kakšne »fonde« par plesnivih milijonov — tu gre takorekoč za eksistenco. Res je pa, da v tem boju skrivata nasprotnika, kakor kapitalizem to vedno dela, prave vzroke za čisto drugačnimi cilji.

Narodnost, morala, politična ali osebna, so samo krinke, ki se zadaj za njimi tepe boj nož za — zlato tele. Gotovo Slavska banka ne bo smela in mogla preveč dušiti druge domače banke. Pa ali je to res izključeno? Videli smo v tem boju, kolikor ga je prišlo v javnost, da vlada ne skrbi niti za vse banke enako očetovsko. Ali ni potem strah upravičen, da bo tista banka, ki ima premog, mogla zavirati v razvoju prav odločno tisto banko, ki premog neobhodno potrebuje? Ali ni potem tudi v interesu te banke, da požiivi zopet že precej ohlapno politično moralo?

Kakšen nauk je to za nas? Vidimo, kako jim je le za dobičke. Veliki pač morajo biti, zato je pa tudi stanje bednega proletariata tako žalostno. Rudar spravi premog na dan, on pa strada, z njegovim delom pa se okoristijo drugi. Slučaj nam kaže, da morajo iti naše zahteve še korak naprej: ni dosti, da se tako važna podjetja kakor so rudniki, samo nacionalizirajo, temveč treba jih je — podržaviti.

Tedenski pregled.

Sreda, 21. junija. Sprejetje reakcionarnega volilnega zakona v Beogradu, ki daje velikim strankam brezpogojno oblast v roke. Opozicija viharno protestira in zapusti skupščino. — Češka socialistična stranka se je izrekla za vstop v vlado, toda pod pogojem popolne ločitve cerkve od države. — Francoski železničarji so se izrekli z malo večino za III. internacionalo, ko se oficialna komunistična stranka med seboj krega in nazaduje. — Druga internacionala zboruje v Londonu. — Železniško konferenco so otvorili v Benetkah. Gre za južno železnico.

Četrtek, 22. junija. Notranji minister Vojo Marinković je podal demisijo — radi rahlega zdravja, pravi, v resnici pa, ker so v demokratskem klubu radi volilnega zakona prepri.

Petek, 23. junija. Jugoslovanski fašisti zborujejo v Splitu. Odločili so se za oster nastop proti hrvaškim republikancem. Skoro gotovo pride do meščanske

vojne. — V češkoslovaškem parlamentu so se med sabo stekli nacionalistični poslanci. Buržoazija ima pač tudi lepo vzgojo. — V Budimpešti so pa nacionalisti izvršili bombni atentat na palačo »Probujačih se Madžarov«, ki so sami klerikalno-legitimistični šovinisti. — V Londonu sta dva mlada Irca umorila generala Wilsona. Na Irskem je zopet meščanska vojna.

Sobota, 24. junija. Atentatorja Stejića so vseeno predložili kralju v pomiloščenje, ker se boje ljudstva. In kakor nam poročajo iz Beograda, so ga že pomilostili.

Nedelja, 25. junija. Okrožna konferenca v Mariboru.

Odslej bomo to rubriko imeli na ta način urejeno tako, da bo šla od nedelje do nedelje. Pod časovnim pregledom bomo vselej imeli še poseben članek pot splošni pregled nad svetovno in domačo politiko. — Uredništvo.

Politične vesti.

+ **Zaradi političnih trikov umira kmetško ljudstvo od gladi.** Belgrajsko vlado in samega kralja so opozorili narodni poslanci, časopisje in javnost na gladujoče v Dalmaciji, kjer so ljudje pričeli že umirati. Belgrajska vlada se ni zganila, pač pa je odposlal Zagreb vagon živeža, hrvaško seljaško gospodarsko društvo pa 60 milijonov kron za prehrano siromašnega prebivalstva. Toda ta akcija je naletela pri belgrajski vladi na nečuvne zapreke, tako da so morali opustiti vsako nadaljnjo pomoč. Vlada namreč ni hotela dati na razpolago potrebnih vagonov za prevažanje živeža. To poročilo se bo zdelo marsikateremu neverjetno, toda je resnično. Hrvaški listi poročajo, da so preprečili pomoč gladujočim v Dalmaciji demokrati, ker ne dopustijo, da bi poslali Hrvati iz Hrvaške in Slavonije, dalmatinskimi Hrvatoma živež, v vrednosti 60 milijonov kron.

+ **Splošna stavka v Nemčiji.** Položaj v Avstriji je naravnost katastrofalen. Prometna stavka je popolna in vozijo le nekateri vlaki pod vodstvom inženirjev, ki dovažajo živež. Pogajanja so dosedaj potekla brezuspešno. Stavkajo vsi poštni, brzojavni, telefonski in železniški uslužbenci.

+ **Pred monarhističnimi upori v Nemčiji.** Iz Berlina poročajo, da je položaj v Nemčiji zelo resen. Kancelar dr. Wirth je v posebni seji prebral proklamacijo vlade, iz katere je razvidno, da je obstoj republike v resni nevarnosti. Umor zunanjega ministra Rathenaua pomeni samo začetek zločinov, naperjenih proti republiki. Zato naj vsi stopijo na krov zoper sovražnike države. V Nemčiji vlada sedaj izredno stanje, zakaj reakcionarci razpolagajo z armado okoli 300.000 mož, katerim stoje na čelu carski generali, kakor so Ludendorff in drugi. Delavstvo se že pripravlja na generalno stavko, s katero upa zadušiti monarhistične nemire, poleg tega pa je že tudi organiziralo obrambne čete. Vsa berlinska ministrstva so zasedena z zvostimi četami, po ulicah so postavljenestrojne puške in topovi. Monarhisti so si izbrali obletnico versailleške pogodbe 28. t. m. za izvršitev protirevolucije ter vpostavo monarhije. V kratkem imamo pričakovati dalekosežne dogodke.

+ **Internacionalna konferenca dunajske internacionale.** V Karlsbadu na Češkoslovaškem se vrši 16. septembra t. l. internacionalna konferenca socialističnih strank, priključenih dunajski internacio-

nali. Ta dolgi rok so vzeli zaradi tega, da omogočijo prihod ameriški socialistični stranki, kar je z ozirom na današnji evropski delavski pokret, ogromnega pomena. Dnevni red konference je: 1. Sprejem strank v internacionalo in verificiranje mandatov. 2. Pot za usposobljenje svetovnega proletariata za internacionalno borbo. 3. Ekonomski položaj celega sveta in naloge delavskega razreda. 4. Fronta proletariata proti reakciji. 5. Militarizem in vojna nevarnost. 6. Volitev izvrševalnega odbora. 7. Raznoterosti. Razen 12 že prijavljenih socialističnih strank za sprejem v dunajsko internacionalo, se je prijavilo še nadaljnjih 12 strank, o čemer bo odločila konferenca. Vse to je sijajen dokaz, da zavednost svetovnega proletariata hitro napreduje in da se ji v glavnem ustavljajo samo še komunisti.

+ **Kapitalistična propaganda proti pomoči gladujočim v Rusiji.** Ker so se po celem svetu razširile vesti, da jemlje sovjetska vlada 70% živeža, ki ga pošilja mednarodna akcija za pomoč umirajočim v Rusiji, za svojo severno armado, je objavil vrhovni komisariat dr. Nansena, ki izvršuje pomožno akcijo v Rusiji, daljše pojasnilo v vseh svetovnih listih. Dr. Nansen odločno protestira proti podobnim zlobnim vestem ter povdarja, da so te vesti poosebljeni zločini. Kajti varati javnost, je zločin, posebno pa če varajo kapitalistični mogotci javnost s takimi poročili, ki imajo namen, onemogočiti vsako nadaljnjo akcijo ter s tem upropastiti milione gladujočih. Dr. Nansen pravi, da razdeljujejo živež pod kontrolo uradnikov mednarodne akcije in da so vse živežne pošiljke dospele v poklicane roke.

+ **Velikanska stavka v severni Ameriki.** V severni Ameriki, kjer so boji med delodajalci in delavci precej običajni, so pričeli rudarji s svojo stavko, ki se vedno bolj in bolj širi. V začetku je znašalo število stavkujočih okoli 100.000, sedaj pa, ko so se rudarjem pridružili še železničarji, znaša število stavkujočih 1.500.000 delavcev. Zavedni delavci upajo, da se bo v tej bitki poglobila organizatorična misel, ker bi sicer stavka ne mogla trajati že dalj časa. Le malo število delavcev je bilo namreč dosedaj organiziranih v socialističnih vrstah, ker vlada v Ameriki ravnotaka pogubonosa brezčutnost kakor vsepovsod po svetu. Polagoma prihaja delavstvo do zavesti, kje je njegovo mesto in kje rešitev.

Dnevne vesti.

Amnestija. Ob priliki kraljeve poroke so izdali amnestijo, katere je bilo deležnih v celi kraljevini okoli 15.000 oseb. Zadnji čas je že bil, da so jo izdali, zakaj ječe so bile zaradi malenkostnih pregreškov že prenapolnjene. Vendar pa so izdali amnestijo v nepovoljni meri, zakaj velik del političnih krivcev je ostal v zaporih. Ti bodo morali počakati na prihodnje dinastično veselje...

Nesreče. V Prestranku na Notranjskem je prinesla žena svojemu možu — delavcu na železnici kosilo. Ko se je naslonila na železniški voz, je vlak potegnil, žena pa je padla pod kolesa, ki so jo pred očmi moža razmesarili. Prepeljali so jo v postojniško bolnišnico, pa bilo je že prepozno. — Anton Simončič, zelo vesten dijak III. raz. gimnazije v Mariboru je v soboto obiral doma lipovo cvetje. Po neprevidnosti je padel z drevesa tako nesrečno, da si je razbil lobanjo in takoj umrl.

Kraljeva poroka — zaplenjena. Kino film, ki je predstavljal kraljevo poroko, je bil v Beogradu iz neznanega vzroka zaplenjen. Brezdvomno zato, ker je našla slepa kura zrno, a v Beogradu so enkrat sprevideli, da film kraljeve poroke res ne spada drugam kot v koš.

Atentator Stejić — pomiloščen. Kakor doznavamo je na smrt obsojeni atentator Stejić pomiloščen. Moral bi biti ustreljen ravno na Vidov dan, t. i. na obletnico svojega atentata na Aleksandra.

V Zagrebu vodi razgovore z Wranglovci sam komandant sayske divizije, poleg tega pa se giblje v Zagrebu nenavadno število carističnih častnikov. Razgovori so v zvezi z ultimatom Bolgariji, tako da se zgražajo nad takim postopanjem vsi kolikajkaj urvedni ljudje.

Uvedba brzojavne službe pri pošti Bled 2. Pri pošti oziroma telefonski postaji Bled 2 je bila dne 14. junija t. l. uvedena brzojavna služba s telefonskim obratom.

Toča potolčila. V Trzinu na Dolenjskem je pretečeni četrti skoraj pol ure padala kot oreh debela toča. Uničila je žetev, koruzo, krompir in tudi vinogradi so občutno prizadeti.

**Obratno ravnateljstvo južne železnice ob-
javlja:** Z dnem 1. julija 1922 prične južna železnica izvrševati § 65. železniško - obratnega pravilnika in člen 10 bernskega dogovora za vse pošiljke, katerih ocarinjenje prihaja v poštev pri carinarnici Sisak. Izvrševala bo vse carinske posle svojega pogodbenega priznanega deklaranta.

Opustitev poštne nabiralnice Sv. Janez ob Boh. jezeru in otvoritev poletne pošte v istem kraju. Štev. 21.595/II. a 1922. Z 31. majem t. l. preneha posloovati poštna nabiralnica Sv. Janez ob Boh. jezeru. Dne 1. junija t. l. pa prične posloovati v istem kraju poletna pošta, ki bo do 30. septembra opravljala vso poštno, brzojavno in telefonsko službo. — Poštnemu okraju so pri-
deljeni kraji: Ribičev laz s hotelom Sv. Janez, Sv. Duh in Stara Fužina. — V krajevnom dostavnem okraju, to je hotel Sv. Janez, Ribičev laz in hotel Sv. Duh se dostavljajo pošiljke vsak dan. — V Stari Fužini se bodo dostavljale pošiljke po selskem pismonoši vsak dan razen nedelj. — Pošta ima zvezo po avtomobilski vožnji Bistrica Boh. jezero postaja Sv. Janez ob Boh. jezeru z ambulantom pošto Lj. T. 72 in T. Lj. 72 vsak dan, torej tudi ob nedeljah.

Naivnost. Dolgo bo še trpelo ljudstvo, če se bo tako malo zanimalo za javno življenje! Niti imen strank ne pozna, kaj še, da bi študiralo njih programe. To pa ne velja samo za preprosto ljudstvo, tudi ne velja za preprosto kmetstvo, tudi ne velja za preprosto organizirani, ki plačujejo progresivni davek. Na ta inserat se je prijavil šolan izobraženec z izkaznico — Kocmurjeve skupine! To je pač res eden izmed tistih, ki misli, da je formalnost vse, prepričanja pa da ni treba! Morebiti se je dal baš za ta namen organizirati? Kdaj bo konec takih naivnosti?

Kmetijski tečaj za učiteljstvo. Pokrajinska uprava oddelek za kmetijstvo priredi v času od 24. julija do 2. septembra t. l. šesttedenski kmetijski tečaj za učitelje na kmetijski šoli na Grmu. V ta tečaj se sprejemajo prosilci iz vse Slovenije pod sledečimi pogoji: 1. da imajo najmanj 5 let ljudskošolske učiteljske prakse in usposobljenostni izpit za ljudske šole, 2. da so s kmetije doma oziroma, da so se s kmetijstvom že praktično pečali, 3. da so po svojem dosedanjem delovanju pokazali potrebno zanimanje in dobro voljo za kmetijski pouk, 4. da so iz krajev, kjer je upati, da se najprej ustanove kmetijsko-nadaljevalni tečaji in 5. da napravijo koncem tečaja izpit o predavani učni tvari in si pridobe s tem izpričevalo pouk na kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Prosilci naj poleg tega navedejo (brez priloge) v prošnji tudi vse druge običajne podatke gled starosti rojstnega kraja, dovršenih študij, dosedanjega službovanja kakor tudi glede tega, ali so oženjeni ali ne. V tečaj sprejeti učitelji dobe na zavodu prosto oskrbo, obstoječo iz proste hrane (zajuterk, kosilo in večerjo brez vina) in prosto stanovanje. Stroške potovanja morajo sami trpeti. Med tečajem je pouk nepretrgan (brez dopustov) in se imajo tudi nedelje porabiti za poučne izlete. Sprejeti udeležniki se morajo z reverzom

lavezati, da se bodo točno udeleževali pouka in ravnali v vsem po odredbah ravnateljstva. Prošnje za sprejem v kmetijski tečaj je vlagati potom šolskega vodstva in brez koleka pri oddelku za kmetijstvo v Ljubljani in sicer najkasneje do 10. julija t. l.

Število avstrijskega prebivalstva. Dunajski statistični urad poroča, da znaša površina avstrijske republike 83.991 km², število celokupnega prebivalstva pa 6.428.000.

Čudne vesti krožijo o D' Annunziju. Italijanski pesnik D'Annunzio se je v zadnjem času vrغل z veliko vnamo na študij socializma. Italijanski listi poročajo, da hoče združiti socialiste in fašiste v skupno fronto proti skupnemu neprijatelju, namreč nazadnjaškemu duhu ozir. splošni nezavednosti. Baje se je že precej fašistovskih voditeljev izreklo za D' Annunzia, pa so zapustili Mussolinija, svojega voditelja. Če je vse to res, potem nani dokazuje ta slučaj, da prihajajo do spoznanja tudi najbolj s kapitalistično vzgojo obdani ljudje, kakor n. pr. D' Annunzio. Do spoznanja namreč, da je treba tisto, o čemer sem prepričan, da je pravo, tudi izvrševati. Zanimivo pa je, da so skoro vsi umetniki le umetniki, v slabem pomenu besede namreč in le redkokdaj ljudje. Pridigujejo drugim izpolnjevanje samih lepih lastnosti, sami pa se valjajo v najgrših kazalnih vsakdanjega življenja.

Proglas ruskih in nemških umetnikov. Najbolj znani ruski in nemški umetniki, ki se mude v Berlinu, so se obrnili s posebnim pozivom na vse narode sveta, za pomoč umirajočim v Rusiji. V svojem pozivu povdarjajo, da more pomagati stradajočim samo konferenca bratske pomoči, za kar pa je nepotrebna konferenca v Versajlu, Genovi in drugod. Zadostuje le konferenca srca, zakaj ruski glad ni samo ruski glad, temveč vsečloveški. Poziv pravi, naj se vsi vzdignejo z mrtve točke militarizma ter stopijo v boj s svetovno katastrofo.

Ob sklepu lista smo prejeli sledeče poročilo: Železniška stavka v Nemški Avstriji je končana. Z današnjim dnem se upostavi promet v Avstriji v istem obsegu kakor pred ukinjenjem.

Stavka uslužbencev cestne železnice. V Zagrebu je v soboto, 24. t. m. vse oboje cestne železnice nepričakovano stopilo v stavko. Vzrok stavke je bila uprava ki je za 1. majnik odtegnila uslužbencem plačo.

Ljubljana.

Iz artiljerijske delavnice (arzenal) v Ljubljani nam poročajo: Dravska divizijska oblast je zapovedala naši delavnic, da naj na dan kraljeve poroke delo počiva. Delavstvo naj praznuje ta dan in tako proslavi poroko. Zgodilo se je tako, a sedaj ta oblast čisto enostavno ta dan odračuna na škodo delavstva, kateremu je že itak preveč praznikov vseh vrst. Apeliramo na merodajno mesto, da ta dan izplača, kakor je bilo obljubljeno!

Ljubljansko okrajno glavarstvo nam je poslalo sledeč dopis: Dne 18. julija 1922 ob 10. uri se bo pri podpisnem okrajnem glavarstvu v sobi št. 1 potom javne dražbe oddal v zakup lov občine Št. Jurij pri Grosupljem za petletno dobo, to je od 15. septembra 1922 do 14. septembra 1927. K tej dražbi se vabijo zainteresirani pristavkom, da morejo dražbene pogoje vsak dan ob uradnih urah vpogledati na okrajnem glavarstvu.

Celje.

II. Predavanje socialistične akademije se vrši v soboto dne 1. 7. na verandi hotela »Pri Kroni«, vhod z Vrazovega trga. Pričetek točno ob 8. zvečer. Predaval bo sohr. Svetek »o dieseltomorjih«.

Dr. Novačanova stranka, se preseli, kakor nam poročajo iz zanesljivega vira, v Ljubljano. Tam namerava izdajati glasilo republikanske stranke »Republika«.

ki bo menda dnevnik. O srečni Ljubljaničani, ko dobite spet novo stranko in nov list v svojo sredo! Opozarjati vas pa moramo, da ste previdni, ker je dr. Novačan mož posebne vrste in zna delati — politiko tudi s pestjo! Reporterjem ne priporočamo, da se mu približajo in ga v monarhističnem duhu izprašujejo. Nam ne škoduje, ker smo tudi republikanci, ampak neke posebne vrste. Kmetje pravijo, da smo boljši. G. Novačan, malo se smemo pobahati, ker včasih tudi »zaru-kan« kmet nekaj ve in se ne da z demagogijo spraviti na led!

Eno vprašanje naj velja za vse tiste, ki se niso v odločilnem času zavedali svoje moči in položaja: ali še hočete nadalje verjeti tistim, ki so vas ogoljufali za vaše orožje, da ga niste znali prav obrniti, da niste v volilnem času volili sebe, to je zastopnika, izbranega iz vaših vrst, ki ima človeški čut tudi za vas, ali hočete — še je čas — vsaj za poznejšo dobro obrajunati s tistimi in pri prihodnjih valitvah voliti tega, ki si ga sami izberete iz svojih vrst in je zvesti član kmečko delavske organizacije Socialistične Stranke Jugoslavije?

Vi vsi, izkoriščani, vzdramite se, pripravite se na boj — na boj za obstoj ali pogin! — Spoznajte, da nimate zaščite nikjer drugje, kakor v samem sebi, v organizaciji, v kateri je združen kmet in delavec in ves svetovni proletarijat. Vsi, ki se čutite, da ste delavci najsibo v tovarni, rudniku ali na polju, podajte si svoje žuljave roke in združite se kot bratje trpinj v eni veliki in močni fronti-organizaciji socialistične stranke Jugoslavije.

R. Čebular.

Maribor.

Sadovi kapitalistične vzgoje. V Rušah pri Mariboru se je ustrelil poslovodja »Srpske zadružne banke« v Novem Sadu, Anton Šarh. ki je po opravkih često prišel v Maribor. Šarh se je v zadnjem času udal pijači in slabi tovarišiji. Posledica tega je bila, da so ga tožili zaradi pomeverjenja. Ko je brat povedal samomorilcu, da ga iščejo orožniki, se je ustrelil. Predno je umrl, je še prosil brata, naj pozdravi vse, posebno pa še mater. Njegova žena se nahaja v Slovenskih goricah v blagoslovljenem stanju.

O novem občinskem davku na ponočnjaštvo se Mariborčani pridno pomenkujejo in lahko rečemo, da je ravno toliko ljudi proti njemu, kolikor jih je zanj. Glasovi, ki so zanj, se opirajo na razlago, da gre čisto v prid občinskim revežem, za katere predstavlja mesečno velike vsote, in da je vendar vsakogar človeška dolžnost, da tako izredno socialno akcijo podpira. To je skoro vse. Povedati je seveda treba, da je v Mariboru proti taki akciji le prav malokdo in menda so res edini gostilničarji in kavarnarji, ki so si upali na zadnjem svojem shodu javno protestirati proti ponočnjaškemu davku s svojega prav buržoaznega stališča, pa še med njimi je bil lastnik »Velike kavarne« Klešič, ki je izjavil, da nima nič proti temu, če občina obstane na davku in ga magari zviša na dva dinarja, samo če potem dovoli, da ostanejo javni lokali ponoči — dalje časa odprti. Iz gospoda Klešiča pa je, kakor vidite, tedaj govorilo profitarstvo in ne g. Klešič kot človek. Ampak ljudska opozicija ne govori z njegovega stališča. Ne bo škodovalo, če si ogledamo njene razloge, dokler je zadeva še pereča in dokler pameten nasvet še vedno lahko popravi razne slabosti, ki se davka drže. Opozicija navaja med drugimi sentimentalne razlo-

ge, kakor je tisti, ki veli, da je skrajno poniževalno, če mora občina po določeni uri za dinarčke potom natakarjev in posebnih nastavljenec — prosjačiti. To seveda pred pametnimi ljudmi ne pomeni nobenega ovrzka, zato ni vredno o takem dalje govoriti. Pač pa bi se morali vprašati, če nima občinstvo popolnoma prav, če pravi, da je davek krivičen, ker so neki stanovi, kakor n. pr. igralci, ki končajo svoje dnevno delo ponavadi po 23. uri, naravnost prisiljeni, da gredo v kavarno na belo kavo, pa morajo davek istotako plačati kakor vsi, ki so tako pozno tam zgolj iz zabavnih, če ne še hujših vzrokov. Tu bi sicer lahko povedali, da je tudi teh stanov človeška dolžnost, da podpirajo javni milosti izročene sloje in da pomagajo težko prizadetemu občinskemu gospodarstvu iz denarnih neprilik, vendar pa bi bila enostavna rešitev takim »krivičnostim« v tem, da bi dobili ljudje iz krogov, ki so do pozne večerne ure zaposleni, posebne izkaznice, na temelju katerih bi jim davka ne bilo treba plačevati. Pa temu bi se lahko izognili, če bi poslušali javno mnenje, ki pravi, da je ta način enakega obdavčenja že sam po sebi socialna krivica, ker prizadene v enak meri bogatina in reveža, tistega, ki spi je iz same požrešnosti 10 litrov alkoholnega strupa in onega, ki si privoščji iz potrebe čašico drage kave. To je resnica! Po socialističnem načelu je naš ponočnjaški davek popolnoma zgrešen, zato pa bo tudi naših občinskih odbornikov dolžnost, da ga po temeljitem proučevanju vseh okoliščin spremenijo v progresivnega. Na to bi moral naš občinski klub tudi delati in tozadavne načrte predložiti. Če je za klerikalni predlog enakega obdavčenja glasoval, je storil to iz nujne potrebe, ker je izdelava progresivnega davka in njegova uvedba bolj komplicirana stvar, občina in njeni reveži pa res potrebujejo hitre pomoči. Do sprejetja progresivnega načina je pač potrebno, da se nekoliko žrtvuje tisti, ki misli, da je prikrasjen. Ker smatramo to vprašanje za sila važno, hočemo sami podati nekoliko predlogov. Pri izdelovanju naredbe o progresivnem davku naj bi se ne upoštevala toliko samo ura, ob kateri se mora davek plačati, temveč predvsem velikost zapite vsote. **Uvede se naj splošni davek na ceho!** Šele taka naredba bi dosegla pravi namen, materialni in moralni. Pri vsaki cehi naj bi zaračunali n. pr. še deset odstotkov kot davek. Občina bi na tak način dobila ogromne vsote, kar si morete predstavljati, če povemo, da dobiva občina danes od samega »Klub bara« v »Veliki kavarni«, kjer je desetodstotni davek na ceho že uveden, mesečno do 25.000 K v svojo blaginjo. Moralni uspeh pa bi bil ta, da bi se nekoliko omejilo nepotrebno trošenje denarja in strahotno pijančevanje, ki grozi Maribor utopiti. Predlagali bi celo, da bi se progresivni davek pobiral po vseh lokalih sploh za vse cehle ob vsaki uri. Tako bi stvar popolnoma enostavno in na možen način izgubila svojo kompliciranost. Najboljše bi seveda bilo, če bi točene alkoholnih pijač kratkotalno prepovedali, kakor je šlo v Ameriki, in kar bi imelo za posledico, da bi izginilo največje število revežev, ne da bi hoteli govoriti še o drugih prijetnih uspehih. Ampak to je vsaj za nas zaenkrat še godba bodočnosti, o kateri homo pozneje še lahko ugrabili. Eno pa je gotovo: če bodo socialistični občinski odborniki v smislu našega programa izpolnjevali svojo dolžnost in če jih bo ljudstvo s svoje strani podpiralo, ne bo daleč čas, ko bomo tisto muziko bodočnosti slišali zveneti.

Iz stranke.

Brežice. Okrožna konferenca za Brežiško okrožje se bo vršila v četrtek, dne 29. junija ob pol 10. dopoldne v gostilni g. Ivana Groboška v Brežicah. Pravico udeležbe imajo vse organizacije Brežiškega okraja po § 23. organ. pravilnika, ki se glasi: Vsaka organizacija, ki je pravilno obračunala za zadnje 3 mesece pred dnevom sklicanja, ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50 članov do enega, pri čemer se ostanki pod 30 ne upoštevajo, 30 ali več članov pa se šteje za 50. Število delegatov se računa na temelju povprečnega števila članov v zadnjih 3 mesecih. Za vsakega delegata naj bo izvoljen tudi po eden namestnik.

Vsi, posamezniki in organizacije, naj si zapomnijo že enkrat za vselej, da ne more imeti v naši stranki nihče nikakih pravic, kdor ne izpolnjuje dolžnosti. Daleč, zelo daleč smo že od tistih časov, ko je imel več pravic tisti, ki je bolj kričal.

Slišali smo zadnje dni govoriti proti trboveljskim sklepom. Vsak ima pravico govoriti proti njim, ve naj pa, da imajo to pravico tudi liberalci in klerikalci, samostojneži in narodnjakarji, pa tudi vsi »divjaki« z leve in desne. V tisku naše stranke, po naših organizacijah in v naših tajništvih pomeni tako govorjenje izpodkopavanje skupne volje naše stranke izražene v sklepih zborov in na njih izvoljenih odgovornih odborov.

Kdor bo tako govoril, ne bo izključen, ker se je izključil sam, če je bil sploh član. Zaradi takih ljudi ne bomo vodili dolgih debat in sporov, drugega dela imamo dovolj. Kdor hoče biti član naše stranke, kdor hoče v nji soodločevati in sploh imeti kake pravice, mora najprej izpolnjevati pokrajinski pravilnik SSJ.

Tisti, ki jim je ta pravilnik prešel in zahtevajo zato bolj elastičnega, naj se spomnijo na elastični pravilnik za časa prevrata. Ker je bil takrat pravilnik res elastičen, to se pravi iz gumija, zato je vsak lahko delal kar je hotel, zato je pa stranka tudi šla rakovo pot, dokler se ni končno razcepila. Tam, kjer se ni razcepila, je pa razpala.

Očitek, da smo izključili ljubljansko organizacijo samo zaradi par minut prepozno poslanega obračuna, je lažnjiv. Skoro vse leto smo lani prosili in sklepali in zahtevali. Šele potem smo jo izključili in v Trbovljah potrdili ta sklep. Ravno tako lažnjiva je pa tudi demagogična trditve, da bi nam bili Kocmurjevci dobrodošli, če bi bili pravočasno obračunali. Če bi bili od septembra 1920 dalje ves čas pravilno izpolnjevali svoje dolžnosti, bi bila živela ljubljanska organizacija, bi bila možna delovanja, ne bi bila vzela toliko časa izvrševalnemu odboru niti v organizacijskem vprašanju, niti pri komunalni politiki, ne bi bila delala samolastno odboro ali še boljše predsednikovo politiko itd. in marsikaj bi se ne bilo zgodilo izmed tistih grehov, zaradi katerih nam Kocmurjevci niso všč. Niti do nagrad v bolniški blagajni ne bi bilo prišlo, ali pa bi jih bila bivša ljubljanska organizacija sama obsodila prav tako ostro kakor mi, dočim se je v boju proti stranki postavila za nagrade! Pa se bo zaradi teh nagrad tudi skupina okoli »Zarje« še razbila — kajti nemogoče je dati vsakemu pristašu po 50.000 K in zlato uro po vrhu!

Kočmutjem, Kopačem itd. ne grem. Tako govore vsi po vrsti, komunisti, nar. socialisti, klerikalci, JDSarji, samostojneži, vsi isto! Denar, korita itd. Nihče ne sodi naše stranke po njenem programu, vsi gledajo le na njene voditelje in obsojajo v njih stranko. Mi naj bi pa ne smeli govoriti o izpremembi, ki se je izvršila, mi naj molčimo in trpimo, da se še dalje meša socializem z osebami, koriti in denarijem?

Zato je stranka naravnala svoj glavni udarec na pohlep po denarju, od 1919 se bori za načelo, ki ga citamo v knjigi »Socializem in vera«, str. 91.:

»Ni vsak kapitalist, kdor ima kapital, pa tudi socialist, ni vsak, kdor kapitala nima. Kapitalist je tisti, ki ima kapital in misli, da ima ž njim vse, in tisti, ki hoče imeti kapital, da bo imel ž njim vse.

Bistvo kapitalizma je vera v vsemogčnost kapitala, ne kapital sam.«

V sedanjem redu ni mogoče »razdeliti« vse po komunistično. Takoj drugi dan, bi bilo treba deliti iznava. To je stranka spoznala in zato zagrabil kapitalizem drugače: ne le imetje, temveč dohodke, te moramo razdeliti bolj pravično. Kako to mislimo, smo pokazali praktično s uvedbo progresivnega davka, V 3 letih je prešel našim zavednim socialistom v meso in kri — čeprav so vsi prejšnji voditelji od Toneta Kristana pa do zadnjega Kocmurjevca bili proti. (Kocmur je l. 1919, na zboru ljublj. org. govoril 2 uri proti temu davku!) Njegovega bistva ni hotel nihče razumeti, vsak se je **branił pokazati**, kaj ima. Izmed Kocmurjevcev ni nihče niti enkrat priznal, koliko dohodkov ima. Njih načelo je: Vsak da, kolikor hoče (koritarji malo, delavci mnogo). Posebne pristopne izjave je dala tiskati Kocmurjeva organizacija baš radi tega! (pač, še nekaj drugega: vsak mora svoj izstop pisмено naznaniiti, drugače ostane član še 100 let po smrti . . .) To je bilo januarja 1920 in že takrat bi imela biti izključena, če ne bi bilo toliko usmiljenih slogašev!

Nam, ki smo priznavali svoje dohodke in plačevali progresivni davek, očitajo, da smo stranko razbili, čeprav smo jo v resnici postavili na noge. Ker pa živi in dela, ker je zmogla posvetiti v gledališke in pošne, magistratne in druge nerednosti, ker se ne boji niti bolniške blaginje, temveč odkrito izjavlja, da obsoja nagrade tudi če jih dobivajo »socialisti« — kaj čuda, če se obrnejo ti »socialisti« proti nji in jo skušajo s starimi sredstvi obrekovanja oblatiti pred delavstvom! Ker proti programu ne morejo, se obračajo proti načelstvu: ker ne morejo pobijati sklepov načelstva, mažejo njegove posamezne člane, posebno pa tajnika, ki je uvedel račune, iz katerih je vse razvidno: Kaj je stranka dobila in od kod, kam je dala in koliko, pa tudi kaj je dal in kaj je delal kak voditelj in kdaj.

Stranka se zdaj nič več ne prereka z nikomer, kdo je bolj zaslužen, kdo je že dal časa delat v stranki, kdo je ustanovil to ali ono, vse to je zdaj postranska stvar: odkar je v stranki red, vemo vse, kar je bilo pa prej, nas nič ne briga. Tudi socialiste sodimo po delu, ne po »verji«. Če nas ožoljufa najboljši prijatelj, mu pravimo goljuf, če predlaga naš najhujši nasprotnik kaj pametnega, pravimo, da je to pametno in — pomagamo.

Odgovornost imamo in jo čutimo. Odgovornost na vse strani, tudi napram javnosti. Kajti naša načela so lepa in dostopna vsem, ki mislijo. Da dozdaj mnogi niso hoteli sodelovati, je bilo krivo to, da so gledali na tiste bivše naše voditelje in sodili po njih ne le stranko, temveč tudi možnost izpremembe. Dvomili so celo nad socializmom, ko so spoznali, da so socialisti sami — žrtev zosameznih voditeljev. Ne dopuščamo več take sodb! Ker čutimo odgovornost, zato smo dolžni povedati javnosti tudi vse tisto, kar je temu ali opemu neljubo. Stranka malih ljudi ne sme skrivati ničesar.

Vestnik Svobode.

Splošna zveza del. Izobr. društva »Svoboda« v Hrastniku. V četrtek dne 29. junija t. i. na dan Sv. Petra in Pavla, priredi sodrug Tone Seliskar v dvorani konsumnega društva v Hrastniku točno ob 7. zvečer I. umetniški večer s sodelovanjem sodr. Tineta Korimška, sodr. Mici Ruseve in sodr. Ivana Pavška s sledečimi sporedom: I. Uvod v umetniški večer. II. Ivan Cančkar: 1. Kostani posebne sorte. 2. Sraka in lastavice. 3. Maj. 4. Kralj Matjaž. III. J. S. Macher: 1. Strup iz Indije. 2. Na Golgati. 3. Konec Sata-na. 4. Zadnji papež. IV. Tone Seliskar: 1. Mati. 2. Dete. 3. Otroci brez mladosti. 4. Pomlad 1922. 5. Pogreb. 6. Kanibalstvo. 7. Plačilni dan. 8. Zabi-vas. 9. Podedovana nevolja. 10. Srd. Vstopnina: sedeži 1½ Din. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Denarni trg. (Zagreb, 26. junija.) Ameri-
ski dolar velja 76 Din, čehoslovačka krona 1.45
Din, 100 nemških mark 23.50 Din, italijanska lira
3.66 Din, 100 avstrijskih kron 0.43 Din.

— **Zirni trg.** Cene zirni zopet padajo. Dudi nekoliko razburjajo vesti o neugodnem vremenu in usodopolnih neurjih. Res je po nekaterih kra-
jih potokla toča, toda veliko več je vpitja špe-
kulantov, ki se bojijo, da ne bi cene poljskih
pridelkov preveč nazadovale. — Kilogram pše-
nice stane v Zagrebu 3.80—3.82 Din, kg koruze
3.05 Din, kg ječmena 3.20—3.25 Din, kg ovsa
3.20—3.25 Din, kg moke (št. 0) 5.88—6 Din.

Dobisi.

Iz Kamnika. Nadomestne občinske volitve (2 kom. mandata) so se izvršile docela mirno in neopaženo. Delavstvo se volitev ni udeležilo z izjemo par slučajeve. Liberalci so kandidirali dr. Trampuža ter Vrhovnika in ker ni bilo nasprotne liste, seveda tudi sijajno zmagali. Par fraz, par obljub je zopet padlo in konec. Da, obljub smo siti in ne verujemo vam, g. župan; zakaj vse kar ste storili je bilo tistih par novih »šteng« na Klancu. Da je pa občinski urad jako socialen, naj navedem slučaj: Ob priliki zadnjega sejma je občina postavila za stražo po noči k »stantom« ubogega starega moža. Ta mož je zvesto stražil, celo noč in za to, za celonočno službo mu občina plača 40 K. reci in beri štirideset kron. Ali naj ima to ubogi mož za kruh ali vodo? In takih slučajev je mnogo!

slučajev je mnogo!

Iz Oplotnice. Dragi čitatelj! Čitali ste že nekaj dopisov iz Oplotnice, kateri so bili resne vsebine. Danes vam pa za izpremembo podamo nekaj šaljivega. Dne 4. t. m., na Binkoštno nedeljo zvečer — pardon — bilo je že v ponedeljek, okoli ene zjutraj, je šel nekdo skozi Oplotnico. Ko gre mimo hiše št. ... sliši neko govorjenje. Radoveden, kaj se ponoči tam godi, stopi bliže in posluša. Opazi dve moški osebi, ki se kratkočasita z nekakšno desko okrog okna, za katerim spi menda dekla. Naenkrat je padla deska z velikim hruščem na tla. V istem hipu počí neda- leč strel in naša dva ponočnjaka jo po- brišeta. Naš opazovalec pa spozna, da je eden izmed tistih dveh imel črno dolgo sukno in bel ovratnik Da se Orli po- dnevi visoko, visoko vzdigujejo, je mar- sikomu znano, pa da se tudi o polnoči nizko okoli hiš plazijo, to bo pa gotovo laž. Kaj ne da, gospodi klerikalci?

Izšla je 10. številka »Sporta«, ki prinaša poleg druge zanimive vsebine tudi podroben razpis sportnega meetinga na Bledu. Cena te številke je 3 dinarje. List vsem prav toplo priporočamo. — Za sportni meeting na Bledu opozarjamo vse tekmovalce, da se udeležijo posameznih tekem v enotnih tresh za klub, tudi je potrebno, da nujno vstrajno trenirajo. Vsi tekmovalci, ki gredo na Bled imajo skupni sestanek v četrtek 29. t. m. ob 6. popoldne v pisarni Sportne zveze, Narodni dom.

Sportni meeting na Bledu se definitivno do-
loži na 2. julija t. l. Vse objavljene telne se vr-
še, razven tega se bo priredil tudi tenis turnir
ki igra dva dni preje ter ima na dan 2. julija za-
ključno igro. Skušalo se bo doseči za udeležence
polovična vožnja ter v slučaju potrebe tudi po-
sebni vlak na Bled in nazaj. Sportni meeting bo
nudil vsem udeležencem izredno pestro sliko ter
bo vedno najzanimivejša prireditel v letoš-
nji sezoni na Bledu.

Po svetu.

Po sveru.

— Tatvine poplačnoma nove vrste. V Sarajevu je nekemu Dalmatincu med vožnjo na cestni železnici neznan tat ukradel — roko, ki pa je bila k sroči lesena. — Na Francoskem so v nekem močvirju bizu mesta Amiens našli prazno krsto. Policija je ugotovila, da je bila krsta v kateri se je nahajalo truplo ponesrečenega zrakoplovca Purlreja, ukradena na kolodvoru mesta Noyelle. Na krsti je bilo opaziti vidne znake nasilnega odkritja. Tatovi so neznan in vzrok tatvine istotako.

— Upor črncev v Afriki, ki nam marsikaj dokazuje. Anglija, ki ima svoje težave v Indiji, Južni Afriki, na Irskem, v Egiptu in drugje, je dobila nov problem: upor Hotentotov in drugih divjaških ro-

BOJ PROTI KAPITALISTOM JE MOGOČ LE
Z JAVNOSTJO.

S komerkoli govoriš o socializmu, vsak ti očita: socialist sem, pa s Tonetom Kristanom.

šov proti angleški nadvladi v afriških kolonijah. Dokler ni bilo tja Angležev, je bilo prijetno za črnce. Angleži so odprli diamantne in druge rudnike, pričeli so graditi razna podjetja in mesta, za vse to pa so rabili delavcev. Zaposlili so črnce, ki so s tem dobili priliko seznaniti se s civilizacijo. Črncci so se čudili in delali — ker so morali. Oboroženi angleški čuvaji so skrbeli, da ni nihče pobegnil. Medtem so vzgajali čuvaje tudi izmed črncev, ki so bili za slučaj upora pripravljeni streljati na svoje plemenske brate. Hotentotom se je zdelo vse to krivično, pa so v svoji omejenosti mislili, da so dovolj močni za izgon Angležev. S par strojnimi puškami in z nekaj bombami z aeroplanov ter strupenimi plini so jim Angleži dokazali, da mislijo ostati v Afriki. Črncci bodo morali delati za kapitalizem — radi ali neradi. In predno bodo v stanu doseči zase kaka izboljšanja, se bodo morali učiti od Angležev.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptič. in čistilnega osvežujočega delovanja najbolj šega učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštino za vsakoga 3 dvojnat ali 1 špeciálna steklenica 72 K

Za prodajalce:

12 dvojna. ali 1 spec. steklenica	300 K
24 : : 8 : : :	570 K
36 : : 12 : : :	800 K

POŠTnine PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 8 in 12 K; Elsa mentolni klinčič 16 K; Elsa posipalni prašek 12 K; Pravo Elsa ribje olje 80 K; Elsa voda za usta 48 K; Elsa kolonska voda 60 K; Elsa žamskimirsi 60 K; Glycerin 16 K in 60 K; Lysol, Lysoform 48 K; Kineski čaj 4 K; Elsa mrčesni prašek 16 K; Strup za podgane in miši po 16 K in 20 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 358 Hrvaško.

Strankin znak velja 5 Din komad. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri našem tajništvu.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbovšek.

Tisk Učiteljski tiskarne v Ljubljani.

RAZNO PERILO

za tane, gospode in deco priporoča trdnika
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezanje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Čeniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffnerad.

Začasno znižane cene!

1 ali 2 izvežbana

sodarja

se sprejmeta takoj v Konzervni tovarni na Vrhniki.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,

v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrdki Kovačević i Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vzorci vedno na razpolago.

je najboljši domači izdelek.

„Gazela“ milo

Dobi se v vsaki trgovini.

Sprejmejo se 3 prikojevalci

izvežbani, prvovrstni, trezne moči. Ponudbe na pisarno: Konfekcijska tovarna „FRANDE“, Ljubljana, Emonska cesta št. 8. Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavciji delo na dom. Spretni, zanesljivi in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

25 CELJE 25

Marija Baumgartner.

Velika zaloga vsakovrstnega novega pohištva

domačega in tujega izdelka. Divani, madraci, pernice, odeje.

Kompletna oprema za novoročence.

25. Samo v Gosposki ulici. 25.

Zmerne cene! Delo solidno!

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Barva

vsakovrstno - - - - - blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

Podružnice:

Maribor

Gosposka ul. 38

Novomesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

The „OLIVER“

naiboljši in naicenejši

pisalni stroj.

Zastopstvo in zaloga: IVAN GAJŠEK, papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

JADRANSKA BANKA - BEOGRAD

Delniška glavnica: Din. 30.000.000.

Rezerva: Din. 15.000.000.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Erceg Novi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street.

New York City.

Nikak strup! Nikaka kemična kislina!
kislina!

Garantirano pristni
na **namizni kis** na
debeli! drobni!
prodaja najmodernejša automa-
tična kisova tovarna

FELIKS SCHMIDL,

Maribor, Koroška cesta 18.
Vsaka hišnja gospodinja, ki skrbi za
zdravje svoje družine, zahtevaj povsod
samo pristni SCHMIDL-KIS.

Velika zaloga! Cenik zastoj!

Trgovina z pohištvo

Karl Preis, Maribor,

Stolni trg (Domplatz)

Najboljše in najcenejše pri-
ložnost za nakup

≡ **pohištva**

za delavce in železničarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

OBRTNA NAZNANILA.

Prva produkt. zadruga krojačev

Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in
ženske po zmernih cenah in
dobre kakovosti.

... Prva mariborska ...

delavska pekarna v Mariboru,

Tržaška cesta št. 38, tel. 324,

priporoča
dober kruh in žemlje.

Gostilna

„LJUDSKI DOM“

≡ **Maribor** ≡

Ruska cesta št. 7

priporoča

izborna kuhinjo in pijačo.

... **N. BRUNO MILJANIČ** ...

tovarna kandič in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tinkelska ulica 4.

Ure budilke, ni-
hatke, verižice,
zlatnino, srebrnino, očale
in poročne prstane

kupite najbolje pri

A. Lečnik,

urar in zlatar,
Celle, Glavni trg št. 4.

Popravila dobra in točna.
Zlomljeno zlato in srebro pla-
čujem po najvišji ceni.

Stavbena in gostilniška zadruga „Delavski dom“

v Trbovljah, r. z. z. o. z.

sporoča svojim članom, da toči dobra **dolenjska, bizeljska in ljutomerska**
izbrana vina, kakor tudi vedno **sveže pivo** v sodčkih in steklenicah, vedno
po konkurenčnih cenah.

VLOGE obrestuje po čistih 4½ %. Vloge so znašale 31. dec. 1921
K 592.971.17, rezervni delež K 29.022.19. Blagovni promet v letu 1921 pa je znašal
K 1.820.617.51.

— Clan postane lahko vsakdo, ki plača K 50.— in vpisnino 50 vin. —

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.

Veliko zalogo špecerijskega in manufakturnega blaga

(zadnje novosti) priporoča svojim članom

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telef. int. št. 178.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. 10532.
Brz. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Centrala: Ljubljana VII, Žibertova ulica št. 269.

Podružnice: Ljubljana: Kolodvorska cesta št. 56, Sodna
ulica št. 4, Bohoričeva ulica št. 12, Trnovo,
Rožna dolina, Glince; dalje: Celje, Štore, Ro-
gatec, Radeče, Poljčane, Borovnica, Litija,
Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela,
Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno,
Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju,
Fala, Sv. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Pre-
valje, Leše, Mežica, Črna I., Črna II.

Somišljeniki: Le v prodajalnah svojih zadrug
kupujete vedno najboljše in najcenejše!

Pristopnina K 10. Kdor se ni član, naj pristopi! Delež K 200.